

VIRŠININKĖ INFORMAVO MANE, kad turėsiu rūpintis atvykstančiu vaikinu. Keturiolikos metų, iš Afganistano, kaip ir visi čia. Švedijoje praleido keturis mėnesius. Socialinės tarnybos ataskaitoje teigiama, kad laikosi nustatyto grafiko, nerūko, dantys geros būklės, akinių nenešioja, narkotikų testo rezultatai neigiami.

Įrašau jo vardą vordo formato rinkmenoje, padidinu, parenku šriftą ir atspausdinu.

ZAHERAS JAFARI

Paskui laminuoju ir iškerpu kaip nedidelį ženklą. Sandėlyje paimu patalynę, rankšluostį, dantų šepetėlį, dezodorantą ir muilą, grįžusi į skyrių sustoju prie penktu numeriu pažymėtų durų. Kambaryje yra devyniasdešimties centimetrų pločio lova su sulankstytu užtiesalu. Naktinis stalelis nusėtas gesinamų nuorūkų paliktais pėdsakais. Ant lango kreivai kabo sulūžusios žaliuzės. Pravėrusi vonios kambario duris padedu ant unitazo rankšluostį. Durų apvade pamatau plyšį. Paliečiu smiliumi, paspaudus stipriau ištrykšta kraujas. Apvynioju pirštą popieriumi ir išėjusi pritvirtinu prie durų kortelę su

vardu. Grįžusi į biurą paimu gedimų registravimo blanką ir parašau: „5 kambaryje reikia sutvarkyti durų apvadus, yra rizika susižeisti.“

ZAHERĄ PASITINKU PRIE durų. Atsisveikindama socialinė darbuotoja ją apkabina. Kiek palaukusi ištiesiu ranką. Paspaudimas atsargus, pirštai atrodo gležni. „Rebeka“, – prisistatau. „Zaheras“, – atsako jis ir nuseka paskui mane koridoriumi. Kol kas nieko neklausinėju – pradėsiu, kai turėsiu bloknotę.

Vaikinukas putlių skruostų, garbanotas. Tokias garbanas turi tik vaikai, kol plaukai dar nesustandėję. Oda kieta, paraudusi, šiek tiek išberta. Gali būti egzema. Krūtinė įdubusi, lyg oras būtų išsileidęs. Klubai siauri, apsiavęs žvilgančiomis plastikinėmis basutėmis, su kojinėmis. Dirželiai gerai priveržti, sagtelė ties kauliuku užsegta.

Jis primena paukštį. Žmogų, kuris nori skristi, todėl užsiliptęs ant aukštos atbrailos ištiesia rankas, užsimerkia ir atsispyręs atsiduoda likimo valiai. Galvoju taip, kaip turiu galvoti, nes nuo šiol būsiu artimiausias jam asmuo. Zaheras yra kažkieno sūnus ir kažkieno brolis, bet jei jam kas nors atsitiks, suskambs mano užpakalinėje kišenėje gulintis telefonas.

ZAHERAS PERSIMETĖS PER petį žydrą plastikinį maišelį. Tokius gauna tie, kurie atvyksta į laikino apgyvendinimo vietas neturėdami visiškai nieko. „Čia visi tavo daiktai?“ – paklausiu. Jis neatsako.

Einame į pokalbių kambarį, kuris vadinasi „Okeanas“. Rusvos sienos, prie lango su nuleistomis žaliuzėmis stovi du foteliai. Uždegu šviesą. „Prašom“, – pasiūlau. Jis įeina. Aš pasirenku mažesnę fotelį. Žinau, kad per įvadinį pokalbį sėdėdama arčiau durų sumažinsiu riziką patirti smurtą. Paklausiu Zahero, ar norėtų ko nors atsigerti, ir paėmusi ant stalo stovintį ąsotį pripilu dvi stiklines.

Paskui atsiverčiu viršininės perduotą segtuvą su atmintine. Pirmas punktas – paskambinti vertėjui. Ant stalo tarp mūsų stovinčiu laidiniu telefonu surenku numerį.

„Sveiki, aš vardu Rebeka, skambinu iš globos namų „Kibirškštis“, turiu užregistruoti klientą Zaherą Jafari.“ Vertėjas prisistato iš pradžių man, paskui dari kalba Zaherui. Šio krūtinė išsiiplečia, lyg prisipildžiusi oro. Žvilgsnis atgyja, jis atsako vertėjui. Balsas storesnis, nei tikėjausi. Papasakoju vertėjui, jog tai įvadinis pokalbis, Zaheras turės atsakyti į mano klausimus, kad galėtume kuo geriau patenkinti jo poreikius.

Pasiteirauju vardo ir amžiaus, pasidomiu kilme ir mitybos įpročiais.

Pasižymiu:

„Zaheras Jafari, 14 metų. Iš Afganistano. Valgo įprastą maistą.“

Paskui perskaitau balsu, vertėjas išverčia į dari kalbą, Zaheras patvirtina. Bendraujant per trečią asmenį pokalbis vyksta lėtai.

„Kas yra įprastas maistas?“

Vertėjas atsako: „Ryžiai, lakštiniai, ėriena, vištiena.“ Paklausu, ar reikia kokios nors pagalbos, dantų gydytojo, akinių, vaistų ar kitos priežiūros.

Jis išverčia ir atsako neigiamai. Aš pasižymiu:

–

Klausu apie šeimą, išvykimą, miego problemas, psichikos sveikatą. Šį kartą vertėjas ilgokai kalbasi, paskui atsako: „Zaheras sako, kad dabar jis čia, ir tai yra gerai.“

Papasakoju, kad turime trisdešimt vietų vaikams iki aštuoniolikos metų. Jo skyriuje gyvens trys vaikinai iš Afganistano. Du jau čia, jis bus trečias. „Turėsite po atskirą miegamąjį ir vonios kambarį, bet dalinsitės bendra virtuve ir svetaine. Pusryčiai tiekiami virtuvėje, aštuntą valandą, pietūs tryliką, vakarienė aštuonioliką. Personalas čia būna visą parą, jei ko nors prireiks, gali kreiptis bet kada.“ Pasiteirauju, ar prieš parodant skyrių dar turi klausimų.

Vertėjas atsako: „Zaheras klausia, ar miegos kambaryje vienas.“

Patvirtinu, kad taip.

LAIKRODIS RODO 17.50 val. Sukraunu ant stalo *Sodexo* pristatytą maistą. Kollegė Anika pasiūlė perdėti į puodus ir keptuves, kad atrodytų kaip namuose.

Šiandien vištienos ketvirčiai su ryžiais ir Rod Ailando padažu. Pašildžiusi maistą mikrobangų krosnelėje, ryžius sudedu į puodą, vištieną į kepimo skardą. Padažą supilu į indą ir pastačiau ant stalo.

Virtuvėje pasirodo iki pusės nuogas, tik *Adidas* kelnėmis mūvintis Achmedas. Suglaudęs delnus padėkoja Dievui, kad šiandien vištiena. Nuo jo trenkia dūmais. Paskui apžioja šlaunelę ir atplėšia dantimis didelį kąsnį. „Drožk apsivilkti marškinėlių, Achmedai“, – ištariu. Jis pliaukšteli liežuvium. Tai reiškia: „Eik velniop.“

Achmedas čia atvyko prieš aštuonis mėnesius, anksčiau nei aš. Padėjo man, kai pradėjau dirbti. Primindavo, kelintą valandą tiekiamas maistas, išmokė naudotis viryklės laikmačiu, papasakojo, kokių prieskonių jiems reikia. Būdavo, kad ir apgaudavo. Kartą pasakė, kad Anika jam pažadėjusi tris butelius kokakolos, aš ir daviau. Achmedas ne iš tų, kuriais galima pasikliauti, bet čia juo pasitikiu labiausiai.

Girdžiu duris praveriantį Hamidą. Vilki baltą taubą*, garbanos rūpestingai sušukuotos. Lengvu žingsniu įeina į virtuvę, nusilenkęs atsisėda prie stalo ir pasideda ant kelių servetėlę. „Sveikas, bičiuli“, – pasisveikinu. Jis linkteli. Grižta juodus berankovius marškinėlius apsivilkęs Achmedas, patapšnoja jam per petį. Hamidas įsideda didelę porciją ir abu valgo iš vienos lėkštės. Pirštais pamaišo ryžius padaže ir dedasi į burną.

Nuėjusi prie Zahero kambario pasibeldžiu į duris, bet niekas neatidaro. Dar sykį pabeldusi atrakinu savo kortele. Jis sėdi prie rašomojo stalo ir toliau apsiavęs blizgančiomis basutėmis. „Vakarienė.“ Tada išeina su manim. „Čia Zaheras, nuo šiol gyvens su jumis“, – pristatau. Zaheras žengteli atbulas. Priėjęs Achmedas apkabina per pečius ir kalbindamas dari kalba nusiveda prie stalo.

Hamidas linkteli naujokui. „Mėgsti vištieną?“ – paklausia. Tasai linkteli. Achmedas įdeda į jo lėkštę ketvirtį, Hamidas pastumia puodą su ryžiais. Kelis sykius pakabinęs šaukštu, Zaheras prisikrauna didelę krūvą. Aš taip pat šiek tiek įsidedu į lėkštelę. Mes nerengiame bendrų ugdomųjų vakarienių, bet kartais užkandu drauge, kad netrikdyčiau savo buvimu.

Achmedas sukerta keturis ketvirčius, Hamidas tris, Zaheras nė vieno. „Gal dar ką nors suvalgyk?“ – „Ačiū“, – padėkoja ir pakilęs dingsta savo kambaryje. Achmedas paima jo lėkštę, išgrando ryžių likučius į atliekų maišą. „Leisk pačiam išmokti“, – ištariu. „Jis juk dar vaikas!“ – atšauna tasai ir paskalauja

* Tradicinis vyriškas drabužis Artimuosiuose Rytuose. (Čia ir kitur – *vert. past.*)

lėkštę. „Zaherui keturiolika“, – atsakau. „*Wallab**“, jam dar reikia mamos“, – įdeda lėkštę į indaplovę Achmedas. „Dabar mes turėsime juo pasirūpinti“, – pasakau.

* Dievaži, prisiekiu Dievu (*arab.*).

SKAMBINU UŽ ZAHERĄ atsakingai socialinių reikalų sekretorei. „Gal žinote, ar Zaheras turi daugiau daiktų nei tas atsineštas maišelis?“ – „Ne, tai viskas“, – patikina. Primenu, kad po trijų savaitių jis pradės lankyti mokyklą, todėl reikės drabužių persirengti. „Paruoškite būtiniausių daiktų sąrašą“, – atsako toji.

PASIKVIEČIU IŠ KAMBARIO išėjusį Zaherą. Pasiėmę popieriaus ir rašiklį susėdame prie virtuvės stalo. Paaiškinu, kad Švedijoje galima prašyti pašalpos daiktams, kurių neturi. Paklausiu, ko jam reikėtų. Jis gūžteli pečiais. „Striukės?“ Zaheras linkteli. Aš klausinėju toliau: „Kojinių? Apatinių? Džinsų?“

Netrukus jau turime sąrašą:

5 apatiniai

5 poros kojinių

1 džinsai

1 šortai

3 marškinėliai trumpomis rankovėmis

1 striukė

1 pora laisvalaikio batelių

1 pora sportbačių

EINAME Į *H&M* ir *Jack & Jones* parduotuves. Jis linkęs pirkti daugiau, bet pigesnių drabužių. Zaheras matuojasi kabinoje, aš laukiu už širmos. Nepasirodo apsirengęs išsirinktais, tik išeina laikydamas sulankstytus rankoje ir linkteli.

Grįžtame su septyniais kartoniniais ir plastikiniais maišeliais. Paklausu, gal padėti, jis atsako, kad nori nešti pats. Pasiūlau važiuoti autobusu, bet Zaheras norįs pasivaikščioti. Pasidomiu, ar palaiko ryšį su tėvais ar kitais šeimos vaikais. Maišeliai garsiai šiugžda vienas į kitą.

Grįžusi įrašau į žurnalą: „Zaheras nusipirko naujų drabužių už 1 200 kronų. Bandžiau pasikalbėti apie šeimą, bet atsakymo nesulaukiau.“